

În baza art. 53 din Constituția RM și art.1 (2) al Legii contenciosului administrative, dacă vă considerați vătămat într-un drept recunoscut de lege al dvs. de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, aveți dreptul să vă adresați în instanța de contencios administrativ competentă pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce v-a fost cauzată.

CE ACTE POT FI ATACATE ÎN INSTANȚA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV?

În instanța de contencios administrativ pot fi atacate **actele administrative**, cu caracter normativ sau individual, prin care vi se încalcă un drept recunoscut de lege, care au fost emise de către: **autoritățile publice sau autoritățile asimilate acestora; subdiviziunile autorităților publice sau funcționarii din aceste structuri.**

Autoritate publică- este orice structură organizatorică sau organ instituite prin lege sau printr-un act administrativ normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. *De exemplu: Guvernul, Parlamentul, ministerele, departamentele, agențiile sau inspectoratele de stat; primarii, consiliile raionale sau municipale, consiliile locale etc.*

Sunt asimilate autorităților publice și persoanele de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind imputernicite prin lege să presteze un serviciu de interes public (*De exemplu: companiile de distribuire a apei, a energiei electrice sau termice etc.*), inclusiv notarii.

Atenție! Aveți dreptul să atacați în instanța de contencios administrativ și faptul nesoluționării de către o autoritate publică, în termenul legal, a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege, nesoluționare manifestată prin:

- refuzul unei autorități publice de a primi cererea dvs. sau
- faptul de a nu vă răspunde în timp de 30 de zile de la data înregistrării cererii de către autoritatea publică (în cazul în care legea nu dispune altfel).

Notă! Un șir de acte normative stabilite în mod concret de lege nu pot fi atacate în instanțele de contencios administrative, inclusive: *legile și hotărârile cu caracter normative ale Parlamentului, decretelor Președintelui*

Republicii Moldova cu caracter normativ, ordonanțele și hotărârile Guvernului cu caracter normativ, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

CINE ARE DREPTUL SĂ SE ADRESEZE ÎN INSTANȚA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV?

Persoanele fizice (*cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini sau apatrizii*) sau persoanele juridice, funcționarii publici, militarii sau persoanele cu statut de militar, care se consideră vătămate într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Legea stabilește și alți subiecți cu drept de sesizare în instanța de contencios administrative, inclusiv: procurorii, avocații parlamentari.

CARE ESTE INSTANȚA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV COMPETENTĂ?

Litigiile de contencios administrativ urmează a fi soluționate de următoarele instanțe de judecată:

- **Judecătorile** examinează litigiile privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri și privind legalitatea actelor administrative emise de autoritățile administrației publice din sate (comune), raioane și orașe, de funcționarii publici din cadrul acestora și de persoanele de drept privat de nivelul respectiv, care prestează servicii publice.

De asemenea în baza legislației electorale, judecătorile soluționează și contestațiile în materie electorală, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe de judecată.

- **Curțile de Apel** examinează în prima instanță litigiile privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri și legalitatea actelor administrative emise de autoritățile administrației publice de nivelul raionului, municipiului, de exemplu: de consiliile raionale sau președintele raionului, consiliul și primăria municipiului Chișinău, de funcționarii publici din cadrul acestora, precum și de persoanele de drept privat de nivelul respectiv, asimilate autorităților publice.

În afară de aceste litigii, **Curtea de Apel Chișinău** judecă în primă instanță litigiile de contencios administrativ privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri sau privind legalitatea actelor administrative emise de autoritățile administrației publice centrale de specialitate (de ex. ministere, departamente sau agenții de stat).

În condițiile Codului electoral, Curtea de Apel Chișinău verifică legalitatea hotărârilor Comisiei Electorale Centrale cu privire la încălcarea legislației electorale.

În competența **Curții de Apel Comrat** intră verificarea legalității actelor administrative emise de autoritățile publice ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.

- **Curtea Supremă de Justiție**, în primă instanță:
 - a) exercită controlul asupra legalității actelor administrative cu caracter individual emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern, prin care sînt vătămate drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice, în afara celor exceptate prin lege;
 - b) verifică legalitatea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile prevazute de lege.

CARE ESTE PROCEDURA DE ÎNAINȚARE A ACȚIUNII ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV?

1. Cererea prealabilă.

Înainte de atacarea unui act administrativ în instanța de contencios administrativ este necesar să adresați o cerere prealabilă autorității publice emitente, iar dacă această cerere nu a fost satisfăcută pe deplin, aveți dreptul să vă adresați în judecată.

Astfel dacă considerați că printr-un act administrative vi s-a lezat un drept recunoscut de lege, este necesar mai întîi să solicitați autorității publice emitente, în termen de 30 zile de la data cînd vi s-a comunicat actul, anularea în tot sau în parte a acestuia. Dacă organul emitent are un organ ierarhic superior, puteți adresa cererea prealabilă la alegere: fie organului emitent, fie organului ierarhic superior.

Notă: Este important să respectați termenul de 30 zile de la data comunicării actului administrativ individual pentru a adresa o cerere prealabilă organului emitent. Numai dacă acest termen a fost omis din motive întemeiate, la cererea

dvs., instanța de contencios administrative poate să vă repună în termen.

Termenul de 30 de zile pentru înaintarea cererii prealabile nu se răsfrânge asupra actelor administrative cu caracter normativ, acestea pot fi contestate pe toată durata aflării lor în vigoare. Este important să păstrați dovada faptului depunerii cererii prealabile organului respectiv, de ex. dovada de înregistrare a cererii prealabile organului emitent sau avizul de trimitere a cererii prealabile prin scrisoare recomandată acestuia.

2. Cererea de chemare în judecată.

Organul emitent (sau organul ierarhic superior) urmează să examineze cererea în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, comunicând de îndată decizia luată petiționarului.

Dacă nu sunteți mulțumit de răspunsul primit la cererea dvs. prealabilă sau nu ați primit nici un răspuns în decursul a 30 de zile, sunteți în drept să sesizați instanța de contencios administrativ competentă cerând anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate. Termenul de adresare în instanța de judecată este de 30 de zile de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia, dacă legea nu dispune astfel. Actele administrative cu caracter normative pot fi atacate oricând.

Concomitent cu înaintarea acțiunii în instanța de contencios administrativ, puteți cere și suspendarea executării actului administrativ pentru a evita producerea unor pagube eminente.

Persoana vătămată are dreptul să ceară instanței de contencios administrativ atât anularea actului administrativ, cât și repararea prejudiciului material și moral cauzat prin actul administrativ ilegal. În cazul în care a-ți cerut instanței de contencios administrativ doar anularea actului administrativ, fără a cere despăgubiri, aveți dreptul să adresați unei instanțe de judecată de drept comun o cerere de despăgubiri, pe durata a 3 ani din momentul când ați cunoscut despre întinderea pagubei.

CARE ESTE FORMA SI CONȚINUTUL CERERII DE CHEMARE ÎN INSTANȚA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV?

Cererea de chemare în instanța de contencios administrativ se depune în scris instanței de contencios administrative competente și trebuie să întrunească condițiile art. 166-167 ale Codului de Procedură Civilă. Reclamantul trebuie să depună împreună cu cererea de chemare în judecată și copia cererii prealabile cu dovada expedierii sau primirii acesteia de către organul respectiv, actul administrativ contestat ori, după caz, răspunsul autorității publice sau avizul de respingere a cererii prealabile.

CARE ESTE MĂRIMEA TAXEI DE STAT?

La depunerea cererii de chemare în instanța de contencios administrative:

- persoanele fizice - achită taxa de stat în mărimea unui salariu minim (18 lei),
- persoanele juridice - în mărime de 20 salarii minime (360 lei).

Notă! Pentru a vă proteja mai bine drepturile, puteți apela la persoane sau organizații care acordă asistență juridică.

ADRESE ALE ORGANIZATIILOR CARE ACORDĂ ASISTENȚĂ JURIDICĂ GRATUITĂ PERSOANELOR CARE SE CALIFICĂ:

- 1) *Clinica Juridică*, Comrat, str. Lenin 160, biroul 8, tel. (298) 29480;
- 2) *Clinica Juridică Universitară*, Bălți, str. Pușkin 38, et. 1, bloc 5, tel. (231) 24479;
- 3) *Centrul de Drept al Asociației Pro-Democrația*, Orhei, bd. Mihai Eminescu 9, tel. (235) 27568;
- 4) *Clinica Juridică*, Chișinău, str. Mateevici 60, tel. 23-24-53
- 5) *LADOM*, Chișinău, str. V. Alecsandri 13, tel. 72-93-52;
- 6) *Eco-lex*, Chișinău, str. V. Alecsandri 97, biroul 302, tel. 22-04-12, 22-59-54;
- 7) *Clinica Juridică*, Tiraspol, str. Zapadni Pereulok 21/4, biroul 47, tel. (233) 335 90.

*Publicat cu sprijinul financiar al
Asociației Avocaților Americani/
Inițiativa Juridică pentru
Europa Centrală și Eurasia*

Coautori- Sergiu Bivol și Marin Chicu

APĂRARE JUDICIARĂ A DREPTURILOR VĂTĂMATE PRIN ACTELE AUTORITĂȚILOR PUBLICE

*Prin intermediul finanțării acordate de către
Agenția Statelor Unite
pentru Dezvoltare Internațională
(USAID)*

Cunoaște-ți drepturile!

Ianuarie 2005